

Lá upprunaligauttanfyri býin. Nú er hon ein inngrógvin partur av býnum, ið prýðir hann væl. Fyrstu trøini vórðu sett niður í 1904 eftir eina miseydnaða roynd í 1885

Mynd: Andreas Mouritsen

Djóni í Geil, 1849-1912, var iðin og kønur undangongumaður á plantingarøkinum í Havn í ein mansalður

at træplantning hevði ikki tikið dik á seg, tí føroyingar vistu ov lítið um gróðrarumstøður og viðarsløg. Hann mælti til, at fólk kunnaðu seg um hesi viðurskiftini í eini norskaribók, tí í Noregi vuku trø í lendi, har annars var bara lyngur og grót.

Nágreiniliga vísti hann til viðarvøksturinn við Sandnes, har veðurlagið var nøkulunda tað sama sum í Føroyum.

Fýra ár eftir blaðkjakið tók Jóannes Patursson stigið, sum skuldi fáa ferð aftur á málið. Hann hevði frætt, at Det danske Hedeselskab síðan 1898 hevði hjálpt íslendingum at seta trø niður. Íslendingar vóru farnir at planta trø, tí fleiri hildu, at tí skógarleysa jøklalandinum tørvaði skógir.

Á ólavsvøku í 1902 kom danski skógarfrøðingurin, Christian Emil Flensborg, til Føroya úr Íslandi. Hann fór beint til Kirkjubøar at tosa við Jóannes Patursson, og dagin eftir var hann í Havn, har Djóni í Geil við eldhuga vísti honum runt í fleiri urtagørðum.

Viðarlund og gróðurstøð

Christian Emil Flensborg gjørdi eina ætlan fyri, hvussu ein viðarlund kundi verða plantað. Hann mælti til, at ein gróðurstøð varð fingin á føtur við viðarlundina, so træplantur aldar í

føroyskum jørðildi kundu verða settar niður í fleiri viðarlundir og latnar privatfólki at planta.

Jóannes Patursson legði ætlan hansara fyri tingið 2. august í 1902. Málið fór í nevnd, har m.a. Jóannes sjálvur og Djóni í Geil sótu. Nevndin gjørdi av, at viðarlundin skuldi plantast á teirri gomlu Plantasjutrøðni í Gundadali, har fyrsta royndin hevði verið gjørd í 1885. Tingið samtykti málið einmælt, og Tórshavnar kommuna játtaði eisini pening.

Fyrsti peningurin varð játtaður í 1903, tá Plantasjutrøðin varð inngird og veitt. Hetta sama árið varð Færøernes Plantningsforening eisini stovnað. Í 1904 vórðu so fyrstu trøini sett niður í Gundadali. Í starv sum plantari hjá Hedeselskapinum varð settur Sven Lützen, gartnari. Hann var í starvinum í knøpp tvey ár.

Fleiri traðir vórðu stutt eftir lagdar aftrat teirri upprunaligu trøðni at planta á, og í 1906 kom ætlanin um at gera gróðurstøð við viðarlundina fyri í

tinginum. Tá var Tróndur Hansen, gartnari, vorðin plantari hjá Hedeselskapinum. Eisini hesa ætlan gingu tingið, kommunan og Hedeselskapið saman um at fremja.

Grivið varð út og velt til gróðurstøðina frá 1907 í tí, sum nú er slætta hornið í viðarlundini við Hvíldarheimsgøtuna og Hoydalsvegin. Ferð

Christian Emil Flensborg, 1873-1966, kom sum skógarfrøðingur til Føroya í 1902 vegna Det danske Hedeselskab

kom á at ala træplantur har frá 1910. Tá var 10-ára játanin til viðarlundina frá 1903 um at vera uppi, og Christian Emil Flensborg og Tróndur Hansen fóru at skunda undir politikararnar at játta meira pening.

Meiri peningur varð játtaður í 1912, og tá varð avrátt, at viðarlundir skuldu eisini plantast í Hoydølum, Kunoy og á Selatrað. Har varð sett niður í 1914. Í 1912 varð Plantasjunevndin, ið nógv seinni gjørdist Skógfrøðingarnevndin, eisini sett niður. Í hana komu amtmaðurin, borgarstjórin í Havn og ein plantingarkønur í Havn.

Planting sum fólkarørsla

Gróðurstøð var heilt til 1936 í Gundadali, har eisini Hans Debes, gartnari, var virkin í fleiri ár. Christian Emil Flensborg skrivaði av og á frágreiðingar í tíðarritinum hjá Hedeselskapinum um, hvussu gekst við træplantingarmálinum í Føroyum. Í 1923 nevndi hann m.a., at áhugin hjá privatfólki fyri gróðurseting var nógv øktur, og at gróðurstøðin nú eisini sendi fólki á bygd træplantur.

Hóast summi heilt síðan seinna helming av 19. øld høvdu víst urtagarðsrøkt og træplantning stóran áhuga, skuldi almenningurin ikki fyrr enn mong ár seinni fara at vísa gróðursetingum veruligan ans. Eitt avgerandi átak var, at Havnin varð vetrarfríðað í 1969. Tað skapti betri fortreytir fyri at gróðurseta við privatar bústaðir og í fríðkjum.

Seinna helming av 1970'unum kom so gróðurstøðin í Miðhoydølum. Hon hevur við ráðgeving og stórum útboði av træplantum og blómum havt alstóra ávirkan á áhugan hjá privatfólki. Eisini fekk tað stóran týðning fyri høvuðsstaðin, at Tórshavnar kommununa í 1982 setti fastan býargartnara í starv, ið líka síðan hevur verið Tóri í Hoyvík. M.a. hevur átakið "Plantið eitt træ" frá 1992 skundað undir, at høvuðsstaðurin er nógv grønkaður.

Í Gundadali er landsins fyrsta viðarlund eitt vakurt og fríðsælt fríðki, sum mong hava gleði av. Hon er prógv um, hvat kann avrikast, tá eldsálir gera av at velta upp úr nýggjum og fáa øðrvísi ætlanir at næla. Merkisvert er, at tá træplantingin gjørdist tjóðarmál, hendi tað í sátt og semju millum allar partar.

Greinin byggir á tilfar úr bókini "Gróður í Havn", sum Tórshavnar kommuna júst hevur givið út.